

ТЫЗЭКЬОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ макъ

1923-рэ ильзым
Гъэтхалэм
Къыщегъэжъагъэу къыдэкъы

№ 128 (21617)

2018-рэ ильэс

БЭРЭСКЭЖЬЙЙ

БЭДЗЭОГЬУМ и 25-рэ

Осе гъэнэфагъэ илэп

Къыхатыутыгъэхэр ыккі
нэмикі қазборхэр
тисайт ижүүлөтэштийн

WWW.ADYGVOICE.RU

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъээст

Спортымрэ щылэнныгъэмрэ

Цыифхэр зэфэзыщэр кIуачI

АР-м и Лышъхъэу Къумпыл Мурат Мыекъопэ футбол клубэу «Зэкъошныгъэм» ипащэхэм, ешлаклохэм аlykлагъ. Урысыем изэнэкъокъу непэ зэраублэрэм, командэр зэлукIэгъухэм зэрафэхъазырым, нэмикIхэм атегущылагъэх.

«Зэкъошныгъэм» зыгъэсапIэу илэм зэхахъэр щыкъуагъ. Клубыим итренер шъхъаэу, Адыгэ Республикаим изаслуженнэ тренерэу Ешыгоо Сэфэрбый 2018 — 2019-рэ ильэс зэнэкъокъум командэр зэрэфхэзьазырим иепллыкIэхэр къыриоллагъэх.

Ныбджэгъу зэлукIэгъухэр ялагъэх. Ешлакло пэпчь илэпэлэсэныгъэ зэрэхигъахъорэм тренерхэр лъыпльягъэх. Джыре уахътэ «Зэкъошныгъэм» димыштэхэрэр хагъэкъыгъэх. Фэшъхъаф команда щеше зышоигъохэм ашыщхэри «Зэкъошныгъэм» хэтыжъхэп.

Республикэм стадион дахэу фашыгъэм тышшэе, зыгъэсапIэу Мыекъуапэ ыккыб щылэн гъэцкIэжъын йофшIэнхэр щызэрхахъаэх, — къыуагъ Ешыгоо Сэфэрбый. — Адыгейим и Лышъхъэу Къумпыл Мурат, Правительствэм, Парламентым тафэрэз. «Зэкъошныгъэр» ауж къинэхэрэм къахэкIыжыгъ. ТапэкIэ тылъыкIотэным фэш зэхъокыныгъэхэр тищыкIагъэх.

Ешлакло 6 «Зэкъошныгъэм» кIэу къырагъэблэгъагъ. Урысыем изэнэкъокъоу аперэ купым щыкъорэм хэлажъэхэрэ командахэм ахэфэнэм «Зэкъошныгъэр» фэбанэрэп. Купзу «Къыблэм» щешэн, апэ ит команди 3-мэ ашыц хъуным илэпэлэсэныгъэ фигъэлерорышиштээ.

Пшъэрыль инхэр зыфэтшIыжыгъэхшэй, тигугъэхэр зэтхыхнхэ тльэкъыщт ешлаклохэр Краснодар, Брянскэ, нэ-

мыкIхэм къарытщыгъэх, — къыуагъ Ешыгоо Сэфэрбый. —

Футболым хэгъозэгъе ешла-

хэр тиIех, стадионым къы-
щытэпльхэрэм япчъагъэ хэд-
гъэхъошт.

2016 — 2017-рэ ильэс зэ-
нэкъокъум, 2017 — 2018-рэ
ильэс ешлэгъум иегъэжъэгъу

«Зэкъошныгъэм» иешлэгъухэм
нэбгыри 100 — 150-рэ нахь
(ИкIух я 2-рэ н. ит).

Урысые Федерациим и Президент и Указ

Урысые Федерациим икъэралыгъо наградэ
фэгъэшьошэгъэнэм ехыллагъ

Псауныгъэм икъеухъумэнкIэ гъэхъагъэхэр зериэхэм ыккы
ильтээсбэ хуугъэу гуетыныгъэ фырилэу йоф зеришээрэм афэш
щытхууцэу «Урысые Федерациим изаслуженнэ врач» зыфи-
йорэр ХъапэкIэ Эльвирэ Александр ылхъум — Адыгэ Республикаим
псауныгъэр къеухъумэгъэнымкIэ икъэралыгъо бюджет
учреждениеу «Мыекъопэ къэлэ поликлиникэу N 3-м» иврач
фэгъэшьошэгъэнэу.

Урысые Федерациим и Президентэу Владимир ПУТИН
Москва, Кремль
бэдээгъум и 11, 2018-рэ ильэс
N 414

МЭКЬЭГЬЭЛУ

Адыгэ Республикаим щыпсэухэу,
ихъакIэхэу
лытэнэгъэ зыфэтшIыхэрэр!

Зи Хэкужь къэзигъээжыгъэм и Мафэ фэгъэхьы-
гъэ зэлукIэ игъэкотыгъэрэ М. Дзыбэр, С. Кушъэкъор,
А. Лъачэр, Р. Хъутыр ыккы нэмикI артистхэр зыхэ-
лэжъэштхэ концертэ 2018-рэ ильзым шышхъэлум
и 1-м сыйхатыр 18.00-м Зыкыныгъэмрэ Зэгурыло-
ныгъэмрэ япчэгү щыклоштых. Концерт ужым адыгэ
джэгу зэхашэшт.

Іофтхъабзэхэм шъуахэлэжъэнэу шъукъетэгъэблагъэ.
ЗэхэцкIо комитет

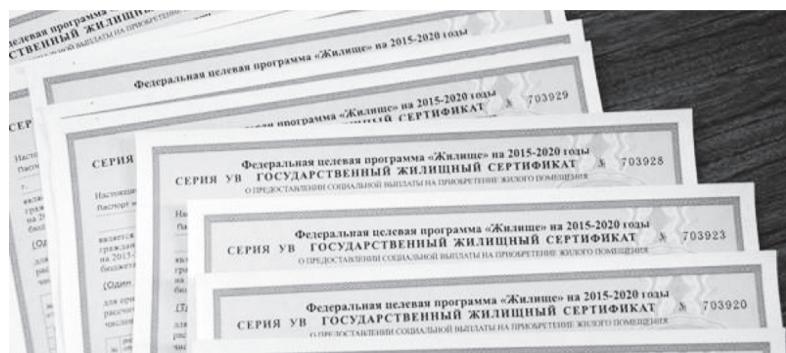

Унэгъо ныбжыкIэхэр агъэгушIуагъэх

Бэмшлэу Туцож районым-кэ унэгъо ныбжыкэ заулмэ къебар гушуагьо къалтыгысыгь. Ахэм псэуплэ ашэфынам ө арагъашын альэкынам фэш, Адыгэ Республика социалнэ Іэпшэгту ятыгъэнамкэ Комиссием изэхэсигьо унашо зеришыгъеу, республикэм псэопльшынамкэ, транспортамкэ ыкИ гъогу хъизмэтамкэ и Министерстве унэгъо ныбжыкэхэ 2018-рэ ильэсам социальна Іэпшэгту зэратынхэу агъэнэфэгъагъэхэм Туцож районым щыпсэухэрэ унэгъуиту ахигъэхъожыгь. Ахэр Іапыш Рузанэрэ (Аскъэлае щыщ) Шэуджэн Зуриетрэ (Очэпщие щыщ) яунагъохэр арых.

Іапыш Рузанэ иунагъою нэб-гырищ зэрысам псэуплэ рищэфынам фэш сомэ 543466-рэ кызызэкигъэхан зэрилэкыщ сертификатыр къиратыгь. Шэуджэн Зуриет иунагъою нэбгыриппл хъухэрэм сомэ 724608-рэ къиратуущыгь.

Үпшэкэ зигугуу къэтшыгъеу Комиссием изэхэсигьо джыри Туцож районым щыпсэухэрэ

унэгъо ныбжыкитумэ са-быйхэр къазерафэхъугъэхэм фэш социальнэ Іэпшэгту къаритынэ унашо ышыгь. Ахэр нэбгырэ плырыпл зэрысхэ Тыгъуж Фатимэрэ Хъаджэбыеко Нэфсэтрэ (түри пэнэжык-куяех) яунагъохэр ары. Ахэм республикэм бюджетам къыхэкыгъе сомэ 90576-рэ зырыз къа-фатуущыгь.

Зэпстэумки унэгъуиплами социальнэ Іэпшэгтуу къафатуущыгъе сомэ 1449216-рэ. Аш щыщэу Урысые Федерации ибюджет къикыгъе сомэ 499033-рэ, республикэм бюджет-

тум – 479537-рэ, район бюджетам къытупшигъе сомэ 470645-рэ.

Адыгэ Республика и Лышьхээ Къумпыл Мурат унашоу къифишыгъе ыгъэцакIэз, Туцож районым иадминистрации ишащэу Хъачмамыкко Азэммат гушоого зэхахъэр дахэу ригтэклокыгь. Зигугуу къэтшыгъэхэ ыапыш Рузанэ, Шэуджэн Зуриет, Тыгъуж Фатимэ, Хъаджэбыеко Нэфсэт афэгушозэ, ахьщэ Іэпшэгтуу къафатуущыгъе сертификатхэр аратыжыгъе.

Сабийхэр нахыбэу къэхъух

ЗАГС-м иотделэу Адыгэкаалэ дэтым къызэритыгъэмкэ, ильэсэу шызхэтам имэзих граждан зэфыщтыкIэхэм афэгъэхыгъе актэу атхыгъэр 277-рэ. Ахэм ашыщэу къэлэцыкхуухеу къэхъугъэхэм афэгъэхыгъе 106-рэ. Гъэрекло а уахтэм къэхъугъеу атхыгъагъэм бэдэдэкIэ шыхарымыкыгъэми, нэбгырийкэ нахыб.

Мыщ дэжым хэгъенэфыкыгъэмэ хъущтыр шъэожыхэм ялтыгъэмэ, шъэшэжыхэм нахь макIэу къызэрхъухэрэр ары. 2017-рэ ильэсам имэзих къэхъугъэе сабий 98-м щыщэу

шъэожыхэм 62-рэ, шъэшэжыхэм 36-рэ хъущтыгъэх. Мигъи ильэсныкъом къэхъугъе сабийхэм ашыщэу шъэожыхэм 55-рэ, шъэшэжыхэм 51-рэ.

ЦIэу афаусыхэрэри лъэхъа-

ным дештэх. Шъэожыхэм афаусыгъэхэр Алан, Щамил, Алкъэс. Пшъэшшэжыхэм зэряджагъэхэр Самира, Бэлла, Аминат.

Мэзихым нысээш джэгүхэр зилагъэхэр, къэзэрэшгэхэр 28-рэ. Ар мыбэми, дэгү. Ау дээр зигугуу къэтшыгъе ильэсныкъом джащ фэдиз къабзэ зэрэзэгокыгъэхэр ары.

Ильэсам пыкыгъэ мэзихым нэбгырэ 99-мэ ядунаи ахъожыгъ. А пчъагъеэр гъэрекло джащ фэдэ иуахтэ егъэпшагъэмэ, нэбгырэ 23-кэ зэрэнхам макIэм гур къегъэрхъатыжы. Ахэм ашыщэу бзыльфыгъэхэр 48-рэ, хъульфыгъэхэр 31-рэ. Гурытымкэ бзыльфыгъэхэм агъашэрэр ильэс 75-рэ, хъульфыгъэхэм – 67-рэ. Нэбгыришьеу лэрэ пэпчь сабий 106-рэ къэхъу.

НЭХЭЕ Рэмэзан.

Іофшэныр ыкIэм фэкIуагъ

Мыекъопэ къэлэ паркым щагъэпсирэ лъэсрыкло гъогум ишын ыкIэм фэкIуагъ. Метрэ 1030-рэ зикыхъэгъе гъогоу плиткэкIэ гъэпкагъэм цыфхэр щызеклохэ хъумэ, къэлэ бассейнам, псыхом ыкИ мэз гъэхъунэм тепльэ дахэу яэр альэгъун альэкIы.

Аш нэмийкIэу ышхъагъре ыкИ ычIэгъре ярусхэр зэзыпхыхэрэ дэклюпIэм ишын специалистхэм къаухи. Аш къыхэкIэу къызыщыкхуашт чыпIэу паркым илэхэм зарагъэушомбгы.

Мыекъупэ имэрэу Андрей Гетмановын шъэрыльзэу афигъеуцугъэмкэ, гъэмафэр имыкызэ гъэцекIэжын іофшэнхэр аухынхэу щит.

Мыекъопэ къэлэ администрацием ипресс-кулыкыу къызэритырэмкэ, федеральнэ проектым хахъеу, партиеу «Единэ Россиер» къещакло зыфхъабзэу «Парки малых городов» зыфхэрэ къыдыхъэлтигъау къэлэ паркыр зэттигъэпсихэ. Мылькоу мы іофхъабзэм пэхуухэрэр федеральнэ, шъольыр ыкИ чыпIэ бюджетхэм къахахыгъэх.

Адыгэ Республика и Лышьхээ иуашь

Ошэ-дэмышІэ ЙофхэмкIэ режимыр зэрэтирахыжырэм ехылIагъ

Федеральнэ законэу «Цыфхэмрэ чыпIэхэмрэ чыюопс, техногеннэ нэшанэ зиэ тхамыкIагъохэм ашуюхумэгъэнхэм ехылIагъ» зыфхорэм, Урысые Федерацием и Правительствэ 2003-рэ ильэсам тыгъэгъазэм и 30-м ышыгъе унашоу N 794-р зытетэу «Ошэ-дэмышІэ тхамыкIагъохэр къэмгъэхъугъэнхэмкэ ыкИ ахэм къыздахыхэрэр дэгъэзыхыгъэнхэмкэ къэралыгъо системэ зыкым ехылIагъ» зыфхорэм, ошэ-дэмышІэ тхамыкIагъохэр къэмгъэхъугъэнхэмкэ, машом зыкымыштэнымкэ Комиссием 2018-рэ ильэсам бэдзэогъум и 19-м илэхэ зэхэсигьом щаштээ протоколу N 4-м адиштэу:

Ошэ-дэмышІэ тхамыкIагъохэр къэмгъэхъугъэнхэмкэ, ахэм къыздахыхэрэр дэгъэзыхыгъэнхэмкэ къэралыгъо системэ зыкым Адыгэ Республика ичыпIэ подсистемэ ыкIуачэхэмрэ пэцэнхыгъе зезихэрэ икыулыкъухэмрэ алае ошэ-дэмышІэ йофхэмкэ режимэу Адыгэ Республика и Лышьхээ 2018-рэ ильэсам бэдзэогъум и 13-м ышыгъе унашоу N 174-р зытетэу «Ошэ-дэмышІэ йофхэмкэ режим гъэуцугъэнхэм ехылIагъ» зыфхорэмкэ агъэнэфэгъагъэр Адыгэ Республика щитехыхыгъэнхэу.

Ошэ-дэмышІэ йофхэмкэ республикэ (муниципальнэ) къулыкъухэм мы лъэныкъомкэ зэрхъан фээгъе йофхъабзэхэр тэхыхыгъэнхэу.

Адыгэ Республика и Лышьхээ Къумпыл Мурат
къ. Мыекъуапэ,
бэдзэогъум и 20, 2018-рэ ильэс
N 187

Адыгэим ичIыопс ашIогъэшІэгъон

Мыкъэралыгъо чыюопсам икъэухъумэн фэгъэзэгъе гупчэу «НАБУ-Кавказ» зыфхорэм Дунэе природнэ кIэнэу «КъохъепIэ Кавказым» изэгъэшIэн льеgъэкIуатэ.

Іофхъабзэм хэлажъэхэрэр бэдзэогъум и 13-м къыщегъэжэхъэ и 17-м нэс саугъэтэу «Хребет Буйний» зыфхорэм щылагъэх, бэдзэогъум и 18-м Кавказ заповедникым куагъэх.

Іофхъабзэм шъэрыльзэу илэр псэй мэзхэм ыкИ аш къапэу чыпIэхэм язэгъэшIэнкэ щиэ проектив хэлэжэгъэнхэр ары. Гуышыгъе пае, чыгхэм яльэгъагъе ашыщт, проектив тапекIэ хэхъонгъэхэр ышынхэм ыкИ NABU-рэ Кавказ заповедникым язэдэлжэхэн гъэптигъэнхэмкэ амалэу щиэхэм афигъетэпсихъэгъэ предложениехэр агъэхъазырьштых.

(Тикорр.).

ЯУАХҮТЭ ГҮЭШЛЭГҮНЭУ ЩАГЬАКЛО

Республикэм ис кіләцыкүхэм яуахүтэ гүэшлэгүнэу зэрагъэкощтым Адыгейим мэхъянэшхо щыраты. Ильэс къэс лагерь зэфэшхъафхэм агъаклох, зызэрагъэпсэфыщтым, япсауныгъэ зэрагъэпытэштым пыльых.

Поселку Каменномостском дэт лагерэу «Лань» зыфиорэм мыгъэ гъэмэфэ зыгъэпсэфыгъом чэзыуиплэрэ юф ышлэнэу егъенафэ. Адыгейим ит район зэфэшхъафхэм ыкыи Ростов къарыкыгъэх кіләцыкүх нэбгырэ 1200-мэ аш зыщагъэпсэфыщтым япсауныгъэ щагъэлытэшт. Непэрэ мафэм ехуулэу ящэнэрэ чэзыру щэкло. Ар бэдээгүум и 13-рэгъажьаг.

Лагерым игенеральне пащэу Вероника Кручининам къызэрэтиуагъэмкэ, ильэс къэс кіләцыкүхэм языгъэпсэфыгъо яуахүтэ гүэшлэгүнэу, шуягъэ къытэу зэрэзхашштым пыльых. Экскурсием нахьыбэу яуахүтэ тырагъэклиадэ. Мыекъупэ ичыпэ дахэхэм ашыц клонхэр шэнышу афэхъуг. Чыпэу зыдащхэрэ пэпч тарихъеу пыльыр кіләцыкүхэм къафалуатэ. Адыгэхэм, къэзкъхэм щыэкъэ-псэуклэу ялагъэм, шэнхабзэхэу ахэлхэм ыкыи нэмыйк къэбархэм ашагъэжьузэх.

Пшъэшхъягуу ыкыи шъэжьиуу мыш зыщиыгъэпсэфыхэрээр эзшхэу, зыпари амышэу зы тақыкыи къызэрэхэмкыиэрэр нафэ къытфехъуг. Лъэныкъо зэфэшхъафхэмкэ зэнэкъокуухэр ренэу афызэхшэх, агъеджэгүх.

— Мэфэ 21-у кіләцыкүхэр тилагерь зыщиыхэрэм къыклоц лъэныкъуитфыкэ юф адэтшэ, — игушыи льеагъэлиятэ Вероника Кручининам. — Зеклоным, якъэралыгъо шу альэгъуным, спортым афэхъыхыгъэ юфхъабзэхэр, зэнэкъокуухэр зэхэтэшхэх. Джаш фэдэу къэтэгъашьох, литературэм пыштегъэнхэм фэхъэхъыгъэ зэхахъэхэр тэшьх. Мафэ къэс яуахүтэ къыхэтэгъэкишь, купхэм творчествэм ылъэныкъо яамалхэм ахэтэгъахьо. Бисерым нэпэепльхэр хашыкынхэм, алэшхъитфыкэ пкыгъо зэфэшхъафхэр ашынхэм фэтэгъасэх. Лагерым зыщиыхэрэ уяуахтэм къыклоц вожатхэр ящысэхьыгъэ щыэкъэ-псэуклэ тэрээзир ятэгъэльэгүх. Тутынум, шыон пытэхэм, нэмийхэу, пкышишьолым зэрар къыфэзыхыхэрэм уалчэхъягуу, спортыр шу плъэгү зыхыкэ, щылахъягуу уйлэн плъэкъыщыр мэфэ 21-у тилагерь зыщиыхэрэм ятэгъэльэгүх. Нэужым, ыпэклэ псэуклэу илагъэм е тэ едгээльэгъугэ лъэныкъом щыщэу нахь пэблагъэр кіләцыкүх къыхихын амал илэ мэхъу.

Тигушыиагъэу къызэрлиагъэмкэ, зыгъэпсэфыгъо яуахтэм лагерым Лъэпкэ театрэм илофшэхэр къафэклох, ахэм къэтэгъэльэгъон цыкүхэу къагъэхъазырыгъэхэм ашлгъэшлэгүнэу кіләцыкүхэр япльых. Аш нэмийхэу Лъэпкэ музеир зыгъэпсэфыгъо чэзыу пэпч къафэкло, аш пкыгъо зэфэшхъафхэу къирашхэрэх къараагъэпльхъяэх, тарихъэу апльхыр къафалуатэ.

— «Лань» зыфиорэм лагерым зыщиыгъэпсэфхэрэ кіләцыкүхэр аныбжхэм ялъытыгъэу кури 9-у зэтэутыгъэх. Ахэм вожатэ нэбгыри 2-мэ юф адашэ,

— къытфулатэ тигушыиагъэу. — Аш нэмийхэу куп пэпч кіләпльу епхыгъ. Джаш фэдэу зувкорежиссерым, кружководыим, зэхэцаклом, диджеим лагерым

движением иштаб ипащэ тилахъ щылагъ, кіләцыкүхэм гүшүүгэтуу афэхъуг, — къытфулатэ Вероника Кручининам. — юф зэршээрэм къытегүшүагъ, нэужым «Юнармейцы» зыфиорэм сабийхэр хагъэхъагъэх.

Мыхъо-мышагъе е гумэкыгъо горэ къэмыхъюу гъэмэфэ мэзицээр лагерым щыкыоным пае ныжыкыкэхэм яшынгъончыагъэ анаэ лъэшэу тет. Камэрэ 16-мэ юф ашэ, аш нэмийхэу чэчи мафи къэрэгъулэхэр иутых. Хэгъэгү клоц юфхэмкэ Министерствэм илофшэхэр джащ фэдэу къэкло зэптых.

Вожатэу лагерым юф щызышэхэрээр Кыбылэ федеральне университетым истудентых. Ахэм пшъэрилъэу къафагъэуцугъэр зэрифшүашэу агъецакэ. Упчэжъетуу къафэхъухэрэр зиофшэн хэшүүк ин физиолхэ нахыжхэхэр арых. Зы унэгъо лукум фэдэу, зэгурьыонгъэрэ гуфэбэнгъэрэ азыфагу ильэу юф зэдашэ. Кіләцыкүхэри альэгъурэ Ѣысэм тетых.

Лагерым юф щызышэхэрэм планэу зэхагъэуцугъэм тетэу кіләцыкүхэм юф адашэ. Сабийхэр зэрагъэчэфыщхэм, яуахүтэ гүэшлэгүнэу зэрагъэкощтым нэбгырэ пэпч пыль. Джэгүкэ зэфэшхъафхэр, спартакиадэхэр афызэхашхэх. Ахэм теклонигъе къащыдээхыгъэхэм Ѣытхуу тхылхэр, шуяфтынхэр аратых.

Вожатэу юф зышиэрэ Марина Барановар Адыгейим аперэу къэкло. Тапэкэ нэмийхэу къызхэхъигъэп. Тичыопс идэхагъа игушыи Ѣытхыдэхъигъэшыгъ. Къэклоорэ ильэсми мы лагерым къэклон гүхэль зэрилэр къытуагъ.

— Ильэси 7-м къыщегъэжьагъэу лагерь зэфэшхъафхэр къэскухъагъэх, — зызиыгъэпсэфыхэрэм ашыцэу Агъыржээнэкъо Алинэ къытфулатэ. — Мыр сүгүкэ пстэуми анах пэблагъа къысфэхъугъ. Юфхъабзээзээ гүэшлэгъонхэу Ѣызэхашхэрэм сибуалуу сахэлажэ. Экскурсиену тигушыхэрэм сурэтхэр къатесхынхэр сиклэс. Нэужым ахэм сяяллыжы, зэхъокынгъэу фэхъугъэхэр сэгъеунэфы.

Ульяна Дзэндзюкрэ Кристина Чаликидира вожатэхэм зэрафэразэхэр ягушыи Ѣытхыдэхъигъэшыгъ. Ахэм къызэрэлгүагъэмкэ, дэгьюо къафыщтых, сидигуу илэпилгэу къафэхъух.

Лагерым зызиыгъэпсэфыгъэхэр зэкээ риразэхэу ядэжь агъэжжынхэр мыш юф щызышэхэрэм пшъэрилъ шхъялаэу зыфалтэгъужы. Гүшүүгэтуу зызиыгъэпсэфыгъэхъигъэу мыхъ Ѣытхыдэхъигъэшыгъ. Аш ишугъа къытфулатэ тигушыиагъэу мыхъ Ѣытхыдэхъигъэшыгъ. Аш нэмийхэу куп пэпч кіләпльу епхыгъ. Джаш фэдэу зувкорежиссерым, кружководыим, зэхэцаклом, диджеим лагерым

— ыпэклэ зигугуу къэтшыгъэхэр нафэ къытфашы.

ГҮОНЭЖЬЫКЬО Сэтэнай. Сурэтхэр ишшийнэ Аслын тирихыгъэх.

Лъэпкъ зэфыщтыкІэхэр, щыІэныгъэр

Ильэс 75-кIэ уздэхэр бэжьмэ...

Мы мафэхэм тхылтыкIэу кысIэкIэхъагъэм себгүкIон сльэкIыгъэп. Аш «Подвиг милосердия» ыцI, джурт кIэлэцIыкIухэу Ленинград блокадэм кыдащыгъэхэу куаджэу Бэслээнэй шыхъэгъэзыпэ зыфэхъуугъэхэм яхылIагъ.

Тхылтыр атхыгъ Израиль щыпсэурэ тхаклоу Яир Ауронрэ Бэслээнэй щыщэу, адигэ лъэпкым фэгумэкIырэ Охутэ Александррэ. Йоффшагъэр кыдээзыгъэкIыгъэр Израиль Шыхъэихыгъэ университетымрэ шIэнныгъэхэмкI Адыгэ (Щэрджэс) Дунэе академиемрэ.

ИвритыбзэкIэ тхыгъэу йоффшагъэр 2016-рэ ильэсым Израиль кызыцдэкIыгъагъ. Джы Охутэ Александр ишIаугъэкIэ хэгъэхъуагъэхэр илехэу урысыбзэкIэ апэрэу тхылтыр кысаутыгъ.

Яир Аурон пэублэ гущыIэм кызыэрэшиорэмкIэ, хъугъэшIэгъэ тхамыкIагъоу тхылтыр кызытугъщыIэрэм изэхэфын ильэсийкIэ узэкIэбэжьмэ фе-жъэгъагъ. Тхаклоу зыпильтыр дунэе тарихым анах хъугъэшIэгъэ тхамыкIагъоу хэтыр — геноцидыр (льэпкъгэкIодыр) ары. Аш фэд хъугъэшIагъэхэм язэгъэшIэн пылтызэ, адигэм кыирашылIэгъэ тхамыкIагъом щыгуазз хъугъэ. Ар лъэшэу шIогъэшIэньоныгъ. Кфар-Камэ дэт Лъэпкъ тарих музейм кIа-гъэ, адигэм ятарих зынтигъэгъозагъ. Етланэ музейм идириектор игъусуу Бэслээнэй куаджэр зэрйт Къэрэшэ-Щэрджэсийм къекIуа. КIэлэцIыкIухэр зээзыщэлэжьгъэхэ унагъохэм алъыхъуугъ, псаоу къенагъэхэм зауигъекIагъ, мы хъугъэшIагъэхэм щыгуазэхэр гущыIэгъуу юшIыгъэх.

— Ситхылхэр кызыцыщи-дэкIыхэр нэмькI къэралыгъохэм бэрэ сащыIэу хъугъэ, геноцидым изэгъэшIэн сыпильтэу зэрэштыр сисэнхэхтэгъу-хэм ашIэштыгъ, ау адигэхэм афэгъэхыгъэ къебарым щыгъо-загъэхэр, — къелуатэ тхылтым иавтор. — Мы хъугъэшIагъэм ехылIагъэу Израили, Франциими, США-ми зыпари къэ-бар ашIэзэхсэхыгъэл. ЛъэпкъгэкIодын нах тхамыкIагъ щыIэп. Аш зыпари лажъэ зи-мыIэхэр хэкIуадэх.

фашистхэм ар аштагъ. Купыр кIэлэцIыкIу 32-рэ хууштыгъ, аш джуртхэри, урысхэри, украин-цэхэри хэтыгъэх. Сабыйхэр къоджэдэсхэм зэрэзэбгырахыгъэхэм ыкIи зэрэгбэйтхэрэм фашистхэр егуцафэцтыгъэх, цыфхэм араоштыгъ джурт кIэлэцIыкIухэр къаратынхэу, ау чылэм а лъэхъаным дэсигъэ нэбгырэ 800-м щыщэу зы нэбгыри сабыйхэр зэрэгхэхэр нэмьцхэм ариуагъэп. Куаджэм дэсхэм зыими унашьо къафи-мышыгъэу ежъ-ежырэу сабый ибэхэр къагъэнэжынхэу апшье-ральхъажыгъагъ.

— Тхылтыр апэ 2016-рэ ильэсым кыдэкIыгъагъ, ау къебарэу ар кызтегущыIэрэр егъашIэми ухыгъэ хууштыгъэп Охутэ Александр сиумыкIагъэмэ, — elo Яир Аурон, — аш игулыкI, ильэпкъ гукIэгъоу фыриэм, лъэпкъ тарихыр кызыз-рихъумэрэм яшIаугъэкIэ хэгъэхъуагъэхэр зиэ тхылтыр кыдэкIынэу хъугъэ. ГухэкI нахь мишIэми, сэ урысыбзэр сшэрэп: сирыгъщыIэрэп ыкIи седжэн слъэкIырэп. Ежъ Александр ивритыр ышIэрэп, ау тывэгурьыгъэлон дгъотыгъэ, Урысыем кызыщыхъуугъэ Алекс Эпштейн ИшIыгъуу кытгэхъуугъ.

— Шышхъэум и 13-м, 1942-рэ ильэсым Ленинград дэт кIэлэ-цIыкIу Унэм кызычIащыгъэхэ сабыйхэр куаджэу Бэслээнэй кызынагъэхэм, Темир Кавказым джыри нэмьцхэр къеси-гъягъэхэр, ау охтабэ темышIу

гъэх. Сабыйхэм ильэсихым кызыщегъягъэу 14-м нэс аныбжыгъ. Од дэдэхэу, кIаучIе ямыIэу, зыпари ашомыгъэшIэгъонэу щысыгъэх. Нахьбэм альэкъо цыкIухэр пыгъягъэх. ГущыIэштыгъэхэп, щыхытгъэхэп, блокадэм кыыхащыгъыгъэхэу километре миниту фэдиз къэзыкIуугъэх сабыйхэр кIочаджэхэу щысыгъэх. Чылэдэсэу кум пэгъокIыгъэхэм сабыйхэр зэбгыраххэурагъягъагъ, анах хъыбэйхэр къахахытгъэх, ахэм псынкIуу ИшIыгъуу ящы-кIэгъагъ.

ТээкIы зытешIэм, сабыйхэр янэхэм яджэхэурагъягъагъ. Ахэм язытет лъэшэу гукIодыгъоу щытыгъ. Сыдэу щытми, цыфхэм къагурыуагъ сабыйхэр Теберда зэрэнэмы-сышуущтхэр. ЗэкIери унагъохэм аштагъэх.

ЫпшIэкIэ кызызэрэштыгъуа-гъэу, нэмьцхэр егуцафэцтыгъэх джурт сабыйхэр куаджэм зэрэ-шагъябильхэрэм, ахэр ежъхэм, нэмьцхэм, кызагъотыкIэ, зэрэкIуаджэу зэрэгбэйкIодыштыр бэрэ цыфхэм ариуагъ, ау мэ-зитфуу фашистхэр куаджэм зыдэсхэм кыкIоцI зы сабый ахэм аIэкIагъэхъягъэп. Сабыйхэр зэкIэ колхоз правлени-ем адыгэ лъэкIуацIэхэр яIэхэу щатхыгъэх, нэмьцхэр кызызяуп-чыхэкIэ, «куаджэм щымыщ зыпари дэсэп — еврей, урыси дэсэп, зэкIэри черкесых, зэкIэри бэслиэнэх» алоштыгъ.

Аш фэд авторым кытхыхъ-рэ хъугъэшIагъэри, кIэлэцIыкIухэр джурт лъэпкым зэрэшти-закъор ары лажъэу яIагъэр. Ахэр къэзигъэнэжыгъэхэм лъыхъужыгъэшхо зэрхъягъ. «Цыфхэр къэбгъэнэжынхэм пае акылышхуу мылткүшхуи ишIагъэп, сидми эмрэ шумрэ зэхэпфын плъэкIын фае» — къетхы Аурон.

Шышхъэум и 13-м, 1942-рэ ильэсым Ленинград дэт кIэлэ-цIыкIу Унэм кызычIащыгъэхэ сабыйхэр куаджэу Бэслээнэй кызынагъэхэм, Темир Кавказым джыри нэмьцхэр къеси-гъягъэхэр, ау охтабэ темышIу

Аш тетэу сабый 32-у къоджэ-дэсхэм аштагъэхэр адигэхэм ашыщ хъугъэх. Александр зы-цIе кIэлэцIыкIуу Хэжэ Хаджэ-мымэрэ Фатимэтрэ аштагъэр Рэмэзэнэ хъугъэ, ар Черкесскэ непэ щэпсэу. Марк Кролик Агырджанэкъо ЯкIубэрэ Кук-рамэр МуссакIэ еджагъэх, опсэ-уфе ар Бэслээнэй куаджэм дэсигъ, 2014-рэ ильэсым иду-ний ыхъожьыгъ. Владимири Ждановы Цэй Сахыдэрэ Мерэм-ханэрэ апIугъ, Адыгэхъаблэ щэпсэу. Адзынэ Мыхамэтрэ Къарэмэр Виктор Воронинир ашти, РэмэзэнэкIе еджагъэх, поселкэу Московскэм щэпсэу. Охутэ Абдурахъманрэ Щашэм-рэ Катя Ивановар апIугъ, ФатимэкIе еджагъэх, Бэслээнэй щыпсэуугъ, 1991-рэ ильэсым дунаим ехъожьыгъ.

Платэ Абдулчэрырэ Кулистанрэ аштэгъэ Алексей Сюс-киним зэо ужым илахылхэр кытгэтоотыжыгъэх. Аш фэдэу бэмэ зынтихэр къагъотыжыгъэх. Аш тетэу ГутIэкIумэмэ аштэгъэ Николай Вейнер, Къэр-данэмэ апIугъэ Николай, Джан-темирхэм аштэгъэ Иван, Мурзаевхэм апIугъэ Семен, Къам-быимэ аштэгъэ Борис, Платэ Джанхьот ыпIугъэ Владимир, Акъэжхэм аштэгъэ Иван яIахылхэр къагъотыжыгъэх. Агырджэнэкъо Джанхьот къах-хыгъэ Сергей ильэсихыныбжъэу зытшэгъэх янэ-ятэхэм алэгэ илыхъягъ, кынэу ылъ-гъуугъэ сабыйм ипсауныгъэ зэшигъэкIуагъ. Агырджэнэкъо Куакунэ ыштэгъэ Сарэ ильэситу нахьбэе унагъохэм щимыгъэшIа-гъэу ипсауныгъэ зэрэзэштыкIуа-гъэу кыхэкIуу ильэсий нахь-ымынбжъэу дунаим ехъожьыгъ.

Зилахылхэр кызыгъотыжыгъэхэм ашынхэр ахэм адэж клюжыгъэхэри, зигупсэхэр Бэслээнэй кызынагъэхэм, къахакыгъэх. Бэслээнэй куаджэм щапIугъэ кIалэхэм, пшаш-шэхэм унагъохэр щашIагъэх, щэIэфхэр дэгъоу псэугъэх, якIалэхэм пхорэльхэр яIэхэ хъужьыгъ. Ахэр зэкIэри урысыбзэкIи адигабзэкIи мэгүшь-иэхэм, зэкIэми адигэкI (щэр-джэсикI) залытэжь.

Адигэ дунаим щызэллашIэрэ Охутэ Александр ишIаугъэкIе мы къебар гухэкIыр цыфхэмэ зэлъашIэнэу амал щыIэ хъугъэ. А шулашIагъэр Охутэм лъэпкым фишIэрэм изы Iахьэу адигэ тарихым хэхьашт.

СИХЬУ Гощнагъу.

ЯзекIуакIэ зэрэмьтэрэзыр агурагъало

Алиментхэм алъеныхокIэ щыIехэ шапхъэхэр гъэцкIэгъэнхэмкIэ ыкIи чыфэ зытельхэм яфэшьошэ шпъэдэкIыжыр ягъэхыгъэнымкIэ УФ-м ихэбзэгъэуцугъэ кыгъэнэфэрэ шапхъэхэм шуагъэу къатырэм фэгъэхыгъэ «Иэнэ хурае» мы мафэхэм зэхащагь. Ащ тхамэтагьор Ѣззерахъагь Урысыем ихыкум приставхэм я Федеральнэ къулыку ипащэу Дмитрий Аристовынрэ ФедерациемкIэ Советым социальнэ политикэмкIэ и Комитет хэтэу Валентина Петренкэмрэ.

Видеоконференции шыкIем тетэу кIогъэ юфтхъабзэм хэлжэхгээх УФ-м юстициемкIэ иминистрэ игуадзэу Вадим Федоровыр, Урысыем и Къэралыгъо Думэ идепутатхэм ашыщхэр, УФ-м и Следственнэ Комитет хэтхэр, профильнэ министерствэхэм, ведомствэхэм ялыхокIхэр, цыфхэм ыкIи сабийхэм яфтыныгъэхэмкIэ уполномочнэхэр, эксперт сообшествэр, нэмыхокIхери. Адыгейм ыцкIэ зэхэсигъом хэлжэхгээ республикэм ихыкум приставхэм анаэт. Пшъэрэльхэр гъэцкIагъэхэ зэрэхуухэрэм ежь ышхъэкIэ лъэппэе республикэм ихыкум пристав шхъаеу Дмитрий Лабазовыр. Хэбзэгъэуцугъэм мы лъэныхокIем къыдильтихэрэе «Иэнэ хураем» юфыгъоу

икIынхэ зэрэфимытхэм епхыгъэ унашью ашыгъэм ишуагъэкIэ чыфэ зэузыгъэкIагъэхэм сомэ миллион 243,5-рэ къапщынхыгъ.

КIэлэпIупкIэр игъом зымытыхэрэм язекIуакIэ зэрэмьтэрэзыр агурыгъэлгъэным, зытефхэрэм пшъэдэкIыжь пхашэ ягъэхыгъэным Адыгейм ихыкум приставхэм анаэт. Пшъэрэльхэр гъэцкIагъэхэ зэрэхуухэрэм ежь ышхъэкIэ лъэппэе республикэм ихыкум пристав шхъаеу Дмитрий Лабазовыр. Хэбзэгъэуцугъэм мы лъэныхокIем къыдильтихэрэе

къыщаётгъэм социальнэ мэхъанэшхо зэрилэр Д. Аристовым къыхигъэшьизэ, кIэлэпIупкIэм итынкIэ пшъэрэльхэрэ зэкIэ гъэцкIэгъэнхэ зэрэфаер хигъэунэфыгъыгь. Аужырэ ильэсхэм мы лъэныхокIем пшъэдэкIыжьир нахь агъэльшыгь нахь мышэми, джыри гумэкIыгъохэр, ѢыкIагъэхэр зэрэшьиэхэр къыIуагь. Ахэр дэгъэзэжыгъэнхэм фэш хыкум приставхэм, ащ фэгъэзэгъэ нэмыхокI къулыкухэм яофшэн нахь агъэльшынфуаे ылтагтаа.

2018-рэ ильэсым иапэрэ мэзи 5-м алиментхэр зымытыхэрэм алъеныхокIэ къызэIуахыгъэ юф миллионым ехуу хыкум приставхэм зэхафынэу аIэкIэлтыгъ. КъулыкушIэхэм япшъэрэльхэр зэрифешьуашэу зэрагъэцкIагъэхэм ишуагъэкIэ кIэлэцкIуухэм сомэ миллиарди 5 фэдиз афызэкIагъэкIожьыгь. Джыри зэхамыфыгъэу Ѣыт юф мин 572-кIэ чыфэ зытельхэм ар ежь-ежьырэу къапщыны еялэжвакIэ афыхаубыткIы.

КIэлэпIупкIэр игъом зымытыхэрэм япшъэрэльхэр агъэцкIэнхэм фэшэгъэнхэмкIэ шIогъэшхо къэзытырэр ахэм фитынгъэу яIэхэм ашыщхэр охтэ гъэнэфагъэкIэ аIыхыгъэнхэр ары. Ильэсэу тыхэтэм имэзит юф мин 217,9-м алъеныхокIем мыш фэдэ шыкIем ашагъэфедагь, сомэ миллион 733,5-рэ къызэкIагъэкIожьыгь. Чыфэ зытельхэр Урысыем

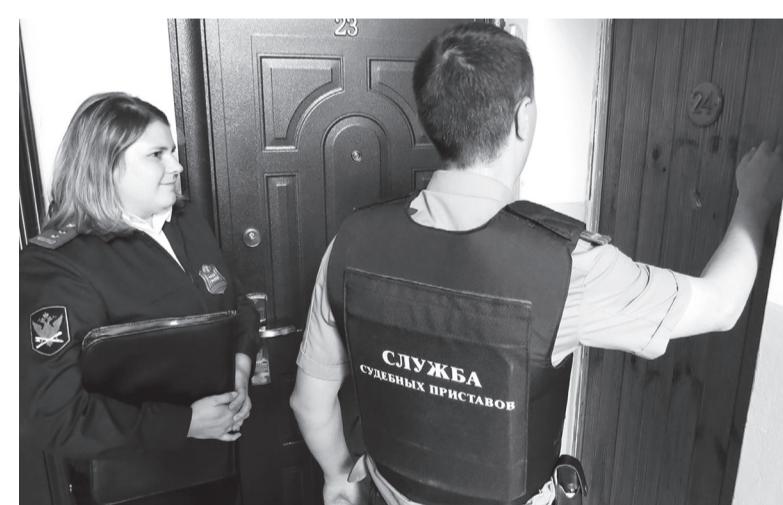
шапхъэхэр агъэльшыгъэх, нытыху зипшъэрэльхэр зымыгъэцакIэхэрэм уголовнэ юфхэр къапагъэтаджхэу къыхэкIы. Ащ юфыр нэшумыгъэсэу, кIэлэпIупкIэр игъом ыкIи икью шуутынхэу хыкум приставхэр къышьоджэх.

Ильэсэу тыхэтэм имэзих къыкIоцI хыкум приставхэм я Федеральнэ къулыку и ГъэйорышилпIэ Адыгейм Ѣыт эм иструктурэ подразделенихэм кIэлэпIупкIэр зымытыхэрэм алъеныхокIэ юф 805-рэ къызэуахыгь, ыпекIэ зэхамыфыгъэу Ѣыт юф къидэлтихэрэе, зэ

БлэкIыгъэ ильэсым къызэIуахыгъэхэ юфхэр къидэхэлтихэрэе Урысыем охтэ гъэнэфагъэкIэ икIынхэ зэрэфимытхэр къизыIотыкIырэ унэшьо 1539-рэ хыкум приставхэм ашыгъ, ащ сомэ миллионы 160-м ехуу атефэ.

КIэмки а пчагъэр 3474-рэ мэхъу. ИльэсныхокI юф 1053-рэ зэхафыгь, бэдээгүм и 1-м ехуулпIэу къафнаагэр 2419-м kлахэ. КъызэкIагъэкIожьын фэш ахьщэу къэнагъэр сомэ миллион 211-м ехуу, сабийхэм аратыжкыгъэр сомэ миллион 88,2-рэ мэхъу.

Хыкумым унашью ышыгъэр агъэцакIээзэ, чыфэ зытельхэр зэрхтэхгъэхэ унэхэм гъогогу 1157-рэ хыкум приставхэр ашыгъагъэх, мылькоу яIэр агъэфедэн зэрэфимытхэр зэрйт акт

208-рэ зэхагъэуцаагь. Зипшъэрэльхэр зымыгъэцакIэхэрэм юф зыщашIэхэрэ организацием ябухгалтериехэр гъогогу 897-рэ ауплэкIуагъэх, чыфэ зытельхэм ялэжкапкIэ изы Iахь зэрхяубыткIыщтим епхыгъэ унашьюхэр ашыгъэх.

БлэкIыгъэ ильэсым къызэIуахыгъэхэ юфхэр къидэхэлтихэрэе Урысыем охтэ гъэнэфагъэкIэ икIынхэ зэрэфимытхэр къизыIотыкIырэ унэшьо 1539-рэ хыкум приставхэм ашыгъ, ахэм адэгүүшилэх, язекIуакIэ зэрэмьтэрэ

сомэ миллионы 160-м ехуу атефэ.

Хыкум приставхэм я Федеральнэ къулыку и ГъэйорышилпIэ Адыгэ Республиком Ѣыт эм юфхэрэм япшъэрэльхэр гъэнэфагъыгь. Мы юфшилныр хыкум приставхэм тапэки лъагъэктэшт, шуагъэ къэзытыхэе юфхэрэзэе зэфэшхяфхэр зэхажштых.

зыр агурагъало. Сабыим ипункIэхэзэгъэуцугъэм къыгъэнэфаэхэрэ лъэныхокIхэрэ зымыгъэцакIэхэрэм административнэ шпъэдэкIыжь зэрахыщтим даклоу, уголовнэ юфи къафызэуахын зэралькIыщтыв apalo. Зэдэгүүшилэгъухэм ахэлжкIэхэн динлэжкIхэр, муниципальнэ образованихэм ялыхокIхэр, гурт еджапIэхэм япащхэр, журналистхэр, нэмыхокIхери.

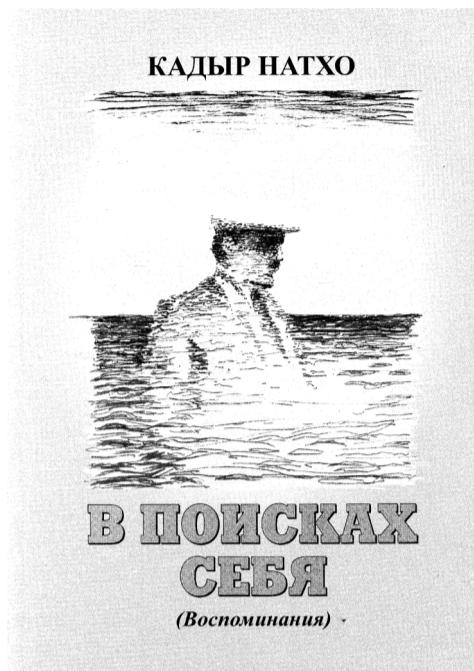
Джащ фэдэу кIэлэпIупкIэр зымытыхэрэм юф зыщашIэхэрэ организацием ябухгалтериехэр хыкум приставхэм ауплэкIуах, охтэ гъэнэфагъэм къэралыгъом икIынхэ зэрэфимытхэм фэгъэхыгъэ унашьюхэр ашых, административнэ хэбзэукаюнгъэ зэрашыгъэмкIэ протоколхэр зэхагъэуцах, уголовнэ юфхэр къызэуахых, чыфэ зытельхэм ямыльку арест тиральхэе, юфшилпIэ чыпIэ зымыгъэхэр чыфхэм юфшилпIэ языгъэгъотырэ гупчэм иучет хагъэуцах. Мы унэшьо пстэуми шпъэрэльхэе яIэр зы – сабийхэм къатефхэрэ алиментхэр игъом ыкIи бирсир къыпымыкIэу ны-тыхэм къатынхэр ары.

ТХАРКЬОХЬО Адам.

ТхылъыкIэхэр

ЫШХЭК КЫРЫКЧУАГЭМ ИТХЫД

Америкәм щыпсәурә адыгә тхаклоу Натхъо Къадыр итхылъыкәу «В поисках себя (воспоминания)» зыфиорәр бәмышләу Мыекъуапә, ООО-у «Полиграф-Юг»-м, пчагъэмкә 1000 хью кыышыдәкыгъ.

Гүкъэкыжыхэр инджылызыбзэки, тыркубзэки кыздэкыгъэх, джы ахэр урысыбзэки кытырадзагъэх. Тхылтым тхаклом ишылэнгъе игъэзэп! э шыхьа-лэхэр кыщылотагъэх: сабынгъор, күлэл-гъур, зэо ильес фыртынэхэм, оккупа-цием ялъэхъан, шыхъэхыхъяжъэж-псэ-ехыхъяжъэу зыхэтгъэр, уцуул-псэуп! э ыгъотыныр ык! э еж-еҗырэу щылэн-гъэм чып! э зыщыфишылжыныр, зыкыи-

гъотыныр зэрэфызэшлокыгъэр зэклэлты-
клоу тхылъым къыщигъэлъэгъуагъэх.

Натхъо Къадыр иғъогоу Хъатрамтыку къышежъэрэп Нью-Йорк зэрэнсэгтээ шыкылэр, къинэү ыпекіе къикытгъэхэр, хэгъэгүхэу зэпичигъэхэр, ыщечигъэхэр зэрэгүнэнчъэр, щылэнхим пае къызэрэхъуяар зэхишлэу, гуклодыгьор зыкылэридзыз, гуклы псэкли гъашлэм фаблэу къызэрэрыкъуяагъэр, ыгуклэ шлоигъом, зыкликъхьопсырэм, зэрэцлифыр кигъэтхъэу, фэльэктырэр ышлэу щылэнхир Натхъом къыдэхъуяг – зыкынгъотыг, зэльяшлэрэ тхаклы.

Къадыр — журналэү «Черкес жъуағы» («Черкесская звезда») зыфиорэм икъын-дэгъэклаклы, тхыльхэү «Старые и новые предания Кавказа», «Николас и Надюша» («Отчужденные» — урысыбзэклэ, «Цыиф лынхэр» — адыгабзэклэ) яавтор. «Черкесская история», новеллэхэр зы-дэтхэү «Великое похищение» ыкчи ипъесэү «Мэдэя» зыфиорэмкэ адыгэхэй театрээр зикласэхэм зэльшашгь.

Тхаклом итхыльхэр тыркубзэкэ, арапызыбзэкэ, урысыбыззэкэ зэрэдээцкыгъэх. Зэдээцкын юфшэнэымки гъэзагьэу бэежь Натхъоми ышлээрэр (адыгабзэр, урысыбзэр инджылызыбзэм регъэклых).

Адыгейим Натхъо Къадыр ипъесэу «Мэдэя» зыфиорем техъыт спектаклыр щагъеуцугъ, еплыигъэ цыфыбэ дэдэми ар лъашэу агу рихыгъ. Произведение куу лъашэу «Мэдэя» зэритхыгъэм паекэ Натхъо Къадыр АР-м икъералыгъо

шІуҳъафтын анахъ лъапIэу медаләү «Адыгейим и Шыткъузехъ» зыфиорәп кыяфагъашъошагъ.

Гүкъакъылжыхэр къызылчиотыкыгъэ тхылъеу «В поисках себя» зыфиорер нәкүлбүгъо 400 ләпэ-цыпэ мәхъу, ар шъхъе 18-у зэтеутыгъ. Адыгэ къоджэ цыкыум – Хъатрамтыку къышыхъугъэ кіләлэць-күм ишылэнгъэ къемышләжынәу зэо жъалымым зэрэзбилихъугъэр, лъэпэогъубэр къызэринэкъизэ, сабыигъэмис, кілэлгъэмис, ежъ-ежъиреу зыкъыззэригъотыгъэр, цыфы хъумэ шлоигъуагъети, цыфышхо-гупшысаклоу, гухэм арыхъан зыльэкъирэ тхакло зэрхъугъэр мы тхылъым къышылтатыгъ. Ау къэбарыр къэлтэгъошуми, гъашэм итакъикъ, исыхъат, имафэ пэпчь ппсэ плэгу ильэу, ор-ореу уизекъо дэдэу щылэнгъэм ухэтыныр зыфэдэр, сыйд хъугъеки къиним уримыккэу, утефэмэ, укъэтэджыкъизэ, ор-ореу укъызкіләжынээ уигугъэ уфэктоныр, къэбгъотыныр, пшъхъэ къэлтэштиныр, узкілэхъопсыгъэ постэур – гъэсэнгъыни, шлэнгъыни, къэрари, щылеккэ амали хымэ хэгъэгум щызэбгъэгъотынхэшь, уадыгъеу угукъи пшъокли укъэнэжыныр, уигугъэ уемыпцыжыныр, шылыкъэм тетэу уильяпкь – адигэм итарихъ хымэ хэгъэгум къышылтэннир, щябгъашлэннир зыфэ-укичын зыльэкъиштир зилорэ зишлэрэ зэтехъэу, лыгъэ зыхэлтыр ары. Арышъ, Натхъо Къадыр иллыгъэ зэккэ идунэ-тетыккэ, игъэпсыккэ-шыккэ, итхэккэ-гупшысаккэ ахэгощагь. Ытхыхэрэм ишьылкъэ

Іягъи, зафэу сыйдымкі гу зэйхүгтэй зэрэцьтымкі – игушуагъи, игъэхъягы, инасыги, инэшхтэй-гумэкі зэфэдэу хялэлэу кызызеращыриотыкырэмкэ уещэфы. Тхэклошом тхыльеджэр зытлы-щэн ельэкы ытхырэм, кылорэм шынп-къэр альапсашь.

Тхыльтыкэу «В поисках себя» зы-
филорэм игүүшىلәп кіеки мырәуштәү
тхаклом кыштөлө: «Это есть моя история,
мой дорогой читатель. Я надеюсь, она
пришлась тебе по душе. На прощание
совет: люби своих людей и работай на
них, и ты, поступая так, возвысишься
сам, и возвысишь свой народ».

Натхъо Къадыр игукъэкъыжъэм лым
игъешіе гъогушо къэгъэзэ-къэгъэш зы-
фэдагъэр уағашш; ау хъазабым зыхэ-
ти, зызеузэнкі цыф жъугъэ къызэрый-
клохэмкі ныбжы ыгу lae къызэримыха-
гъэр, тыдэ ушыңәми, сыйд хъугъеми,
къини гушуягъу къыбдээзыгощын зы-
льэккышт цыф зафэхэр зэрэштыңэхэр,
сыйд хъугъеккі уигугъе бгъэккюсәненү
зэрэшымытыр, пфэлъэккырэр рененү
пшіеү, Ioфыр арыба къинир птезыхы-
щтыри, гур зыгъэжъужыщтыри, цыфы
узышыщтыри, уапеккі ульбыккотенир,
тхылъыккіэм инэккубгъохэм къащылотагь,
ащыккіэгъэтхъыргь. Зыгу мыккодэу, зыїе
езымыздыхырэр арыба цыф шылыпкъэр.
Натхъо Къадыр игукъэккыжъ тхыль
«Гъогу маф!» етэло, тхыльеджэ чанхэм
ащккі яшшошхэри къаоным тежэ.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

КІЭЛЭЦІҮХЭР ЩЭГУШІҮКІҮХ

Федеральна программа «Обеспечение доступным и комфортным жильем и коммунальными услугами граждан Российской Федерации» зыфиорем кыдыхэлъятағэу гъэрекло Мыекъуапэ ирайон цыкүхэм ашыщхэм ящагухэм язэтегъэпсыхъанкэ игъеклотыгъэ гъэцкіэжынхэр ашыкүағъэх. Цыфхэм яштоигъоныгъэхэр кыдалытэхээзэ, ахэм кіэлэццыкү площадкэхэр ыкын псэуальэхэр ашагъеуцуғъэх.

Шыгуу къэдгъэкыжын, 2017-рэ ильясым Урысые партиеу «Единэ Россиер» күэшакло зыфэхъугъэ пэрытныгъэ зилэ проектэу «Къэлэ щыла克Iэр зетээпсыхъэгъэнэй» зыфиорэм ийзецкIэнкIэ шьольырхэр штэхэмэ, Адыгейр апэрэ площадкэ хуягъэ. Мыгы а Ioftkhабзэр тиреспублике щыльгаагъэклиятэ, мы мафэхэм бэу зэтет унэхэм ящагухэм кIэлэцIыкly джэгупIэхэр ацызэтырагъэпсихъэх. А Ioftshэнхэм зэклэмкIи бюджет зэфэшхъяфхэм къахахыгъэ сомэ миллион 67, 4-рэ апэуагъэхъанэу къальтыгать.

АР-м и Лышихъэу Күумпіл
Мурат мы йоғығыом изәшшохын
льәшшәу ынаә тет. Ащ кызыз-
рәхигъездыгъэмкіл, цыфхем
яеплышыкіл мыш дәжым анахь
шьхъаәу щытын фәе. Ащ дақлоу
унашшохэр ашыыхә зыхкукіл
къелдәсхәри ащ нахъ чанәу
къыхәләжъәнхә, яшшоиғыоныгъэ-
хәр къиралотыкыныхә зәрәфа-
ем къыкынгъэтхъынг.

«Единэ Россием» хэтхэр цыифхэм яупчыжхээз щагухэм адэтыштхэ псэуальхээр зыф-дэштхэр, сабийхэр зыщы-джэгүштхэ чыплэхэр къыхахы-гъэх, псэуальхээр адагъеуцох. Ахэм язытет ыкки шапхъэхэм

адиштэу ашыгъэхэмэ нэужым ауплъэкүжьищых.

— Урысые политическе партие «Единэ Россиим» ипроектэ «Къэлэ щылақлэр зэтегъэпсыхъэгъэныр» зыфиорэр Адыгеим зэрифшыушашу щыгъэцкялгъэ мэхъу. Проектым пшъэрыльеу илэр непэрэ щылақлэм диштэу къалэр дэгъюу зэтегъэпсыхъэгъэныр ыкы щагухэр шэпхъэшүхэм адиштэним епхыгъэ зэхэубытэгъэ планым извшлохын лъыгпплэгъэнхэр арых. Йофшэнхэр зэрэлтыклятэхэрэм, ахэм язытет, цыфхэм яштоигъоныгъэхэм адиштэу ашыгъэхэмэ ыкы нэмыххэмий япхыгъэхэу общественнэ улпъеклунхэр Адыгеим щызэхэшщэгъэныр йофыгъо шъхьаалеу щыт. Къэлгъэн фае, мы проектыр 2022-рэ ильэсым нэс тельятахъэу зэрещтыр. Арышь, псэуплэ щагухэр ыкы общественнэ мэхъянэ зинэ чыпілэхэр муниципальнэ образованиехэм та-пекли ашызэтырагъэпсыхъащных, — къыгуагъ А. Гетмановым.

Программэм кызыэрэдилты-
тэрэмкэ, мы ильесым зэкэм-
кли пчыагъэу зэтет унэ 33-рэ
кызыэлтызыубытырэ щагу 20
зэтырагъэпсыхъанэу ары. Зэра-
гъэнэфагъэмкэ, зэтегъэпсыхъан

Іофтшіэнхэр Іоныгъом ыкIэхэм нэс аухыщтых.

Мы мафэхэм яхъулэу Мыс-
къуапэ дэт унэ зэтетхэм яща-
гүйтфыэм пэсэльшэлтэй шошгэнхэр
ащэктлох. Ахэр урамэу Герценым
тет унэхэм яномерхэу 100-р ыкыдь
104-р, урамэу Краснооктябрьскэм
иунэу N 34-р, урамэу Лениным
ыцлэклэ щит унэхэм яномерхэу
8-р ыкыдь 62-р, Юннатхэм яурам-
кэ номерэу 8-р. Бэдзэогъум и
24-м ехъулэу урамэу Красноок-
тябрьскэм тет унэм ишагу кэл-
лэцлэхийг плошадкэм изэтгээ-
псыхан щаухыг. Цыифхэм зы-
зшагъэлсэфынхэ альэктишт
тысыншэхэр шошгилаклохэм аужы-
рэу дагьэууцуу тырихынлагь.
Унэхэм ябысымхэр аш бэрэ
ежагъэхами, джы щэгушилаклохийг.
Мафэр ошлоу зэрэштыгъэм
къыхэклэу кэллэцлэхийг агье-
псыгээ плошадкэм щиджэгүштэ-
гъэх. Ныхэм ашыщхэм къы-
зэрэталуагъэмкэ, ыпеклэ кэл-
лэцлэхийг хэрэгшүүдэгүштэхэ-
хэхыгъэ чынышэхэр ямыншэхэу
къин альэгүштэгъэ. Джы кэлэу
афашыгъэ плошадкэм щэ-
гүшлаклохийг, ашкэ ярэзэнхыгъэ
гүшүүшэхэр пащэхэм апаагъохыг.
Адрэ щагуи 4-у зигугуу къэт-
шыгъэхэм мы уахътэм шошгэнхэр
ащэктлох.

Зэтырагъэпсыыхъэхэр щагу-
хэм къадыхэлъытағъэх аужырэ
шапхъэхэм адиштэхэрэ къэлэ-
цыыкlu джэгупlэхэр, машинэ
гъэуцупlэхэр, лъэрсрыklo гъо-
гухэр, нэмыкlхэри ащағъэпсын-
хэу. Ащ нэмыкlеу щагу kлоцхэм
ащағъэуцугъэх ахэр къэзыгъэ-
нэфытхэр, тъысыплэ чыпlэхэр
ыkli хэкlyр зэратэкъоштхэр.

цием ипащэ loфыр зэрэлъы-
кluатэрэм ышхъэкlе лъэппльэ.
Ащ къызэрэхигъэтыгъэмкlе,
цыфхэм яеплъыкlе мыш дэ-
жым анах шхъялэу щытын
фае. Ащ daklo унаштохэр
ашыхэ зыхуукlе къэлэдэсхэри
ащ нахь чанэу къыхэлжъэнхэ,
яшloигъоныгъэхэр къыралоты-
кlyнхэ зэрэфаем kлигъэтхыыгъ.

Мыекъопэ къэлэ администра-

